

εσθδία του...

Πήγαμε βόρεια στη βάρκα. Ήταν σκεπασμένη από πάνω σάν σκηνή, μ' ένα παλιό πανί γι' ἀπ'άγγελο.

Στρώσαν κάτι φτοιχικές κουβέτες να καθήσουμε. Φέραν πρώτα «Κακαριά» σμυρναϊκή και να φάμε...

— Τά έλεχ των φτωχών ! ελεπν ο γέροντας.
— Που μακίμι να τά ελγαν κ' οι πλιούιοι, απάντησα εγώ εν-
νοώντας τή νοστιμάδα τής σούπας.

«Ο γέρος έκαμε το σταυρό του.

*Χριστέ μου πού γεννήθηκες στη φάτην των αλόγων,
γιατί δέν ξεγνήσουνα σε βάρκα τρατολόγων !*

— Θα περνούσε καλύτερα, ελπια εγώ.
— Μπιά, θα πάγωνε, ελεπεν ένας μεσόκοπος τρατολόγος από το

Αδραμύτη. Ποιός θά τον ζέσταινε έδώ. ο ροσφός, ή συναγίδα, το λυρακιά, ο κάβουρας ή ο κοκοβιός ! Ούτε ζέστα έχει ή δουλειά μας, ούτε άγκυλιά, ούτε ψυχολόγια !...

Φέραν έπειτα ψάρι στην κεραμίδα.
— Βρέ Χριστουγεννα σήμερα !... Όλο θαλασσινά θά τρώμε ; Χοιριδιά δέν θά φάμε ; ελεπν ο Παντελής.

— Έχουμε γουρουνόφαρο, απάντησε ο γερο-ψαράς. Τό χτύ-
πησε ο κήρ—Γιώργης προχτές στη Κασσάνδρα. Βλέπετε πώς τίποτε δέν μάς λείπει από τά στεριανά. Μόνο που το δικό μας ελεπν το

θαλασσινού, το ψυρο γερου. Άπ' τ'ά δικά μας δηλαδή τά κε-
λάρια, τους βυθούς τής θάλασσας...

Σιγά-σιγά όμως το κρασί εφαιδρυνε τις καρδιές τους. Τότε θυ-
μηθήκα ο καθένας το σπίτι του, την καλή του πουλιά δέν θά τήν

ξενωθί, «γιατί τράβηξαν όλους τους Χριστιανούς οι Τούρκοι πρὸς
τά μέσα». Τί κόπους και τί πόνους ως πού να στεριώσουν την ά-
γάτη τους και τί πίκρες και τί φαρμάκι ο μαυ-
ρός ο χαμός !

Θάλασσα π' οδλα τ'α νερά και τ'α ποτάμια
πίε μου και με τ'α δάκρυα, πλατιότερη
κ' όταν ιδής να κατεβή χαμιά φορά ή
ελεπ της πώς επλάτυνες από τ'α δά-
κρυά μου !...

Το παιδι με το μουζούκι. ένα μικρό μπου-
ζούκι, μπαγλαμάς, έπειτά τινξε μ' άγιους ένα
τραγουδι, τραγουδι λυγμός, τραγουδι πόνο :

Θά μάσω ξύλ' άπ' τ'ά βοννά και φλόγ'
και δάκρυα άπ' τ'ά μάτια μου για να λουστής κυρά μου.
Κάθε πρωί σάν σκησθώ, τή θάλασσα κυτάζω,
βλέπω καραβία πούδραχται και βαρνασταναζώ !

«Όλοι σόπασαν και πάψανε να τρών... Ό μπουζουξής έξακολου-
θησε :

*Μπαρμπαούνι μου τής θάλασσας, κ' δλόχρυσό μου ψάρι
εγώ σε προαγάπησα κ' ο Τούρκος να σε πάρη !...*

Ο Παντελής κάτι γύρισε και μου ελεπ στ' αυτί. Άπορροφρημένος
από τον πόνο και το λυπητερό τραγουδι δέν καλοκατάλαβα. Και το
τραγουδι συνεχίζοταν :

*Καράβια π' άρμενίζεσαι, καραβία αυτού που πάτε,
άν ήθετ την αγάπη μου να μου τή χαίρετάτε !*

Πάλι ο Παντελής μου ξεναμίλησε στ' αυτί, διόλγοντάς μου το
παιδι πού τραγουδάγε :

— Ήταν νοικοκυρόπουλο από τ' Αϊβαλί. Μά ο διωγμός κ' ο
κατατρεγμός τον κάναν τρατολόγο. Ήταν μαθημένος σε παλτώματα
και τώρα κοιμάται μέσ' στα φτωία !

Γόρσια κ' ελδα το νοικοκυριό τους. Κάτι σπασμένες στάμνες
το υδροδοχεία τους, κάτι λερωμένοι μπόγιο το άρχοντικό τους, κάτι
κουβέρες ξεφτιωμένες του νοσοκομίου το κρεβατοστρώσι τους.

— Πές μας και συ, κάνα τραγουδι, βρέ, ελεπαν έξαφνα οι τρατο-
λόγοι σ' ένα πού δέν μιλάγε, ως έκεινη τή στιγμή. Κ' έπειτα γυρί-
ζοντας σε μάς πρόσθεσαν : Αυτός δέν ελεπ πρόσφυγας. Αυτός ελεπ
Σκοπελίτης. Τόν άγαπάει μά Γοργόνα. Τήν ελεπε μά μέρα στην
ακρογιαλιά πού έτλενε. Τού θάμωσε τ'ά μάτια. «Άς να βγή με την
βάρκα, την έχασε από τ'ά μάτια του. Σίγουρα θά ήταν ή Νεράιδα
ή Γοργόνα ! Άπό τότε έφυγε άπ' το καράβι πού ταξείδευε μακριά.
Κ' έμεινε στην τράτα πού ψαρεύει όλο κει κάτω !... Άντις λοιπόν,
τραγουδήςσε μήπως σ' άκούση και γλυκαθή και ξεναβγή ή θάλασσο-
κρημνή !

«Ο Σκοπελίτης έλεπ μά κοίτα ξεχειλά, σκού-
πισε το στόμα του με την άναστροφή του χειροῦ
του κ' άρχισε σιγά και πονεμένα :

*Μέσ' στον άφρό τής θάλασσας ή αγάπη μου
περικαλώ σας κύματα, μη μου
Μά το δάκρυ που κάνουμε,
εγώ για σένα χάνομαι.
Νά ήταν το στήθος σου γιάλιός,
και ο λαιμός σου κύμα
να πέσω μέσα να πινωθί, κ' άς
[Έχω γώ το κερμί !*

Γεννήθηκε σε θάλασσα δακρύνων...

Τό Χριστουγεννατικό γέθμα, έπερνε πάλι την θλιβερή του όψη.
Τώρα φέρανε μπαρμπαούνια τραγιονέμα και βουτηγμένα στη θά-
λασσα. Κανείς δέν ήθελε ν' άπόλση. Μιά βαριά λύπη βέζοιτε την
δρεξη των ψαράδων. Μαζύ με τον Χριστό, ένας πόθος, ένας πόνος
— ένας καιμός γεννήθηκε στην ψυχή τους. Κανένα άσπρη σιές
ζωής των τον δούζοντα. κανένα άγγελος ειδήσεω παρηγοριός.
Γύρω ή θάλασσα λίχνιζε τή βάρκα, και τή χτυπούσε, σάν να τους
θύμιζε τήν άγρη δουλιά τους, σάν να τους καλοέσε στον άγωνα
τόν καθημερινό, πού ελεπ στεφανωμένος με ιδρώτα !... Και μέσα
από τ'ά πρόσινα τ'ά βάθη της, μορφές κ' έλλπίδες καταποντισμένες,
δνερα πνιγμένα, ζώεις συντριμμένες, μορφές πού διαλυθόσανε, χα-
ρές πού δέν θά ξεναβγούνε, όγάτες και καμήοι πνιγόντασαν και
όλο βουλιάζανε και βουλιάζανε και χανόντουσαν !...

— Βρέ ! Χριστουγεννα έχουμε σήμερα ή ψυχοαίβατο ; ελεπν ο
Παντελής και θέλησε να δώσει εθθμο τροπή στην πονεμένη συ-
νοτροφία. «Άρχισε κ' αυτός να τραγουδά πειραχτικά τραγουδια τής
πατριδος του :

*Κυράτσα Κατερίνα σ' άραβωνιάσανε
μ' άνδρα πού δέ σου δίνουν και σε γελάσανε !*

Μά σιγά-σιγά, κάτι φανταστικά βήγχαν και σ' αυτών, μπροστά
του. Κάτι μορφές πού του γλυκογελούσαν μέσα από τήν σκοτεινά
της σκεπασμένης τροτοπούλας, κάτι σκιές λευκές πού τον καλούσαν
πού ένευαν, μά μόλις ήθελε να κινή ή χανόντουσαν από μπρο-
στά του. Θυμηθήκα τή ροδαλή παρθένα πού τραγουδούσε στο θα-
λασσινό χωριό του, μά φορά και πού τήν έχασε για πάντα.

*Κρῶς άέρας θά γενώ, να μωῦ μέσ' στα σεντόνια
να σου χαϊδέσει το κορμί πούν' άπσπο σάν τ'ά χιόνια !*

Μά ο κρῶς άέρας έμπαινε μέσα στο σῶμα του,
κρῶνε ή καρδιά του και πάγωνε τ'α τραγουδια του.
Τότε ελεπ και αυτός έμπρός του τήν κατάστασί του.
Μόνος κ' έρημος και αυτός, μ' άδέφια του τους παν-
τέρητους τους τρατολόγους, αγάπη του και τάφο του
τή θάλασσα... Και ένας κόμπος τουπίξε τή συνέχεια του
τραγουδιού και σόπασε. Και μά σιωπη βαριά κ' άπέ-
ραστη σάν θάλασσα, άπλώθηκε γύρω μας !...

Σιωπή θλιμμένον λογοσμών, πού κρύατες λίγες
στιγμές, στιγμές πού ήσαν αιώνες !...

«Άξαφνα ο γερο-ψαράς φώναξε στεναζόντας :

— Άχ, Χριστέ μου, γιατί να μη γεννήθης
στη θάλασσα !...

— Γεννήθηκε κ' αυτός στη θάλασσα, του ά-
πίντησα, σε μία θάλασσα δοκρύνων !

Τήν τρίτη ήμέρα μόλις κατέφθασε να δώ τον Γενικό Διοικητή.
(Τραυμερο; άργία λόγω των έσρτων βλέπετε).

— Τι συμβαίνει κύριε Υπουργέ ; ρώτησα.

— Τι συμβαίνει ; Νά τι συμβαίνει ! Ό σοφολογιώτατος Μου-
φτής τής περιφέρειας σου διαμαρτυρήθηκε ότι οι πρόσφυγες ένο-
χλούν τους Τούρκους... Σε καθιστώ προσωπικός υπεύθυνον, άν θυγή
κ' ένα σπουδαγικά από φράχτη τούρκικο !... Τ' άκούς !...

— Τ' άκούω άκόμα ως σήμερα !.....

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

Ο ΤΣΟΥΜΠΕΣ ΚΑΙ Η ΦΕΣΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΚΗ

Σε μία περιοδεία του, κατά το 1840, στα Έλληνικά νησιά, ο Ό-
θων έπεσεφθρη και τήν Άνδρο. Μεταξύ των άλλων προκρίτων του
νησιού πού εδέχθη σε άκρόσηο ο πρώτος βασιλεύς τής ανελευθερω-
θείσης Ελλάδος, ήταν και ο πρόδρος του έπαρχιακού συμβουλίου
Αθανάσιος Πετράκης, από τή Μεσαρία τής Άλδρου. «Όπως και
όλοι οι προκρίτοι και προστοί τής Άνδρου, έφερε και ο Πετρά-
κης τήν ιδιαίτερη εκείνη άρχοντική περιβολή, δηλαδή τουμπέ, φέσα
μακροϋλη και τσακιστή ζωμένη με σαρία.

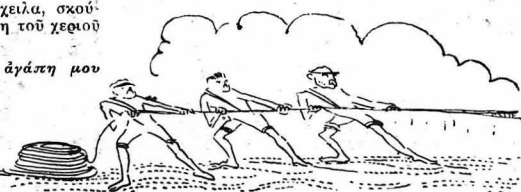
— Από πού είπασε οεις, τον έρώτησε ο Όθων.

— Από τή Μεσαρία, Μεγαλειότατε, απάντησε καμαρώνοντας
κάπως για τον τόπο τής καταγωγής του ο Πετράκης.

«Όθων όμως, όπως είνε γνω-
στό, ήταν βαρούκος και ένόμιμος ότι
του ελεπ : «Από τή Μασσαλία» !

— Τι λές ! Άπό τή Μασσαλία !
φώναξε κατάπληκτος ο βασιλιάς.
Περίεργο πράγμα ! Εγώ δέν ελεπα
ποτέ μου στη Μασσαλία ανθρώπους
με τέτοια ρούχα !...

Και οι παριστάμενοι, παρὸ τον
δφειλόμενο σεβασμό, δέν μπόρεσαν
α συγκρατήσουν τα γέλια τους.

Η τράτα μας ή κουρελού
σήμερα δώ, κ' αύριο άλλού